

Göçmen Siyasetçilerin Göçmen Karşıtı Politikaları: İngiltere Örneği

Yunus Yeşil

Sosyoloji & Psikoloji Lisans Öğrencisi,
İbn Haldun Üniversitesi

<http://dx.doi.org/10.26414/pmdg140>

Artan göç hareketleri, Avrupa'da aşırı sağın ve göçmen karşıtı hareketlerin yükselişini de beraberinde getiriyor. Fransa'da Le Pen, İtalya'da Meloni ve Hollanda'da Wilders gibi milliyetçi isimlerin seçimlerde aldıkları başarılar Avrupa'da göçmenlerin geleceğine dair pek parlak bir harita çizmiyor. Toplum içinde artan nefret ve yabancı düşmanlığı, bölgedeki şiddet ve ötekileştirme sarmalını da derinden etkiliyor. Her ne kadar Avrupa'da göçmen karşıtlığı, aşırı sağ hareketler bağlamında ele alınsa da son dönemde dikkat çeken başka bir husus söz konusu: Göçmen ailelerden gelen Avrupalı siyasetçilerin göçmen karşıtı politikaları desteklemesi ve bizatihi uygulaması. Bu durum kendi içinde bir dikotomi içeriyor gibi gözükse de aslında arka planda sosyolojik ve siyasi açıdan birçok karmaşık ilişkiyi de beraberinde getiriyor. Bu durum özellikle etnik çeşitliliğin yüksek olduğu İngiltere gibi ülkelerde karşımıza çıkarak alışlagelmiş kalıpların yıkıldığı neo-liberal bir dönemde ırksal önyargının ve ayrımcılığın mevcut olmadığı bir dönemi işaret eden ırk-sonrası (post-racial) kavramını da gündemimize dahil ediyor.

Bilindiği gibi İngiltere dünyanın farklı yerlerinden büyük oranda göç alan bir ülke konumunda. Ekonomik ve sosyal refahın görece birçok ülkeden yüksek olması göçmenler nezdinde de İngiltere'nin bir çekim merkezi haline gelmesine imkân sağlıyor. İngiltere'nin sömürge ve imparatorluk mirası olarak kozmopolit bir toplum anlayışına eğilimli olması, gelen göçmenlerin de halihazırda var olan çok kültürlü ve etnikli ortama adaptasyonunu kolaylaştırıyor. Her ne kadar bu süreç teorik anlamda işliyor gözükse de diğer birçok Batı devletinde olduğu gibi göçmenlere yönelik karşıt ve katı reaksiyonların da olduğunu görüyoruz. Örneğin, Hint asıllı Başbakan Rishi Sunak, ülkenin yasa dışı yollarla gelen göçmenleri artık kabul etmeyeceğinin altını kalın harflerle çizerken, Manş Denizi üzerinden gelen kayıt dışı göçmenlerin Ruanda ile yapılması planlanan antlaşmaya göre Ruanda'ya gönderilmesi de söz konusu ("PM Sunak defends plan to send asylum seekers", 2023).

Rishi Sunak'ın politikalarını, daha sonra görevden alınan bir diğer Hint asıllı İçişleri Bakanı Suella Braverman'nın da şiddetli bir biçimde desteklediğine şahit olmaktayız. Braverman, Birleşik Krallık'ta bir hayat kurmanın yolunun güvenli ve yasal yollarla yapılan göç ve ilticalar vasıtasıyla olması gerektiğini vurgularken öte yandan İngiltere'ye yasadışı ve

kayıtsız olarak göçmenlerin gelmesini adaletsizlik olarak tanımlaması etnik azınlıkta olan politikacıların yürüttüğü göç politikalarının katılığını ve tezatlığı gözler önüne seriyor.

Bu bağlamda, İngiltere’de sert göçmen karşıtı politikaların yine göçmen ailelerden gelen siyasetçiler tarafından uygulanması, aşırı sağ milliyetçi hareketlerden öte farklı bir tartışmayı ortaya koyuyor. Bu tartışma, göç karşıtı politikaların “beyaz-üstünlükçü” sağ anlayıştan ziyade etnik azınlıkların temsil ettiği sağ-muhafazakâr kanat eliyle gerçekleşmesi etrafında şekilleniyor.

İngiltere bağlamında sadece Rishi Sunak ve Suella Braverman gibi siyasetçiler değil Nadhim Zahawi, Sajid Javid ve Kemi Badenoch gibi isimlerde dönüşen sağ-muhafazakâr siyasetin en gözde isimleri arasında yer alıyor. Örneğin, ticaretten sorumlu Bakan Kemi Badenoch artan göç hareketlerine yönelik Rishi Sunak’ın kararlılıkla beyan ettiği göç karşıtı tutumu destekleyerek “çok çok daha sert” önlemlerin alınması gerektiğini vurgulamıştır (“Kemi Badenoch pushes Sunak for ‘much, much tougher’ immigration measures”, 2023).

Ortak Miras ve İngilizlik

Yukarıda bahsedilen durumu daha detaylandırmak gerekirse, İngiliz Muhafazakâr Partisinde artan etnik çeşitlilik partiye liberal ve çoğulcu bir perspektif kazandırmaktan ziyade halihazırda partinin kodlarında

bulunan sağ kanat ağırlıklı, geleneksel ve İngilizlik (Britishness) politikasını destekleyen bir durumu ortaya çıkarıyor. Bu durum, ırk-sonrası bir dönemde Muhafazakâr Parti’nin ajandasında yer edinen ırksal statükonun yeniden üretilmesi ve üretilen bu statükonun etnik azınlıklar eliyle meşrulaştırılmasını hedefliyor. Her ne kadar teorik olarak, azınlık siyasetçilerinin göçmen karşıtı olmayan liberal politikaları desteklemesi gerektiği fikri ağır bassada asıl mesele, Muhafazakâr Parti gibi etnik çeşitliliğin ve çok-kültürlülüğün eleştirildiği, göçmen karşıtı ve en temelde

“Bu bağlamda, İngiltere’de sert göçmen karşıtı politikaların yine göçmen ailelerden gelen siyasetçiler tarafından uygulanması, aşırı sağ milliyetçi hareketlerden öte farklı bir tartışmayı ortaya koyuyor.”

ırkçı eğilimleri olan bir partinin bu yolla bir meşrutiyet çabasına girmiş olmasıdır (Begum vd., 2023).

Bu noktada etnik azınlık siyasetçilerin Marx’ın ortaya koymuş olduğu “yanlış bilinç” (Eyerman, 1981) kavramından hareketle göç politikalarına Beyaz İngiliz perspektifinden baktığını iddia etmek bu meselenin arka planında yer alan karmaşık ilişkiyi görmezden

gelmemize sebebiyet verebilir. Bu karmaşık ilişki İngiliz kolonyalizminin, kolonyal dönem ve sonrasında sürdürdüğü “Commonwealth” (İngiliz Milletler Topluluğu) ve “İngilizlik” (Britishness) anlayışı bağlamında değerlendirilebilir. Commonwealth, İngiltere’nin post-kolonyal dönemde önceden kendi sömürgeci altında bulunan ülkeler ile kurduğu dostluk bağı ve iş birliğini ifade eder (“Commonwealth”, 2024). Aynı zamanda bu kavram, bugün İngiltere’nin sömürge mirası olarak kendi içinde barındırdığı kozmopolit yapısına da işaret ederek ortak bir kimliğin varlığını da niteler. Bu kimlik, özellikle ırk-sonrası dönemin bir temsilini sunan ve temel anlamda ırka dayanmayan ortak bir İngilizlik kimliğidir.

Görünmez Kolonyalizm

Commonwealth ve İngilizlik idealleriyle her ne kadar İngiltere toplumunun ortak bir paydada buluşturulup çoğulcu yapısına dikkat çekilse de bu durum İngiliz siyasetinde kolonyal dönemin izlerini taşıyan temel kodların farklı bir şekilde sunumunu ortaya koyuyor. Yukarıda da bahsedildiği gibi İngiliz Muhafazakâr Partisindeki göçmen ailelerden gelen siyasetçilerin de idealize ettikleri politikalarla

etnik çeşitliliğin aslında ırksal adalet için bir garanti olmadığı görülmektedir. Bu durum, İngiliz siyasetine derinden gömülü olan ırkçılık, yabancı düşmanlığı gibi temel kodların neo-liberal dönemde etnik azınlıklar vasıtasıyla yürütüldüğü şeklinde kendini göstererek bir ikilemi de beraberinde getirmektedir. Bu ikilem, et-

nik azınlıklardan gelen siyasetçilerin Birleşik Krallık’ta önemli pozisyonlar elde ederek çeşitlilik ve sosyal ilerlemenin birer temsilini sunarken öte yandan göçmen karşıtı ve etnik azınlıkların haklarını görmezden gelme politikalarla karşımıza çıkmaktadır (Begum vd., 2023). Bir başka deyişle İngiliz siyasetinin temelinde yer edinen azınlık ve göçmen karşıtı politikaların yine azınlıklar tarafından uygulanması beyaz İngiliz zihniyetini arka planda tutarak post-kolonyal dönemde devam eden görünmez bir kolonyalizme işaret etmektedir (Walsh ve Ferazzoli, 2023)

“İngiliz siyasetinin temelinde yer edinen azınlık ve göçmen karşıtı politikaların yine azınlıklar tarafından uygulanması beyaz İngiliz zihniyetini arka planda tutarak post-kolonyal dönemde devam eden görünmez bir kolonyalizme işaret etmektedir.”

Örnek Azınlık Olmak

İngiltere başta olmak üzere Batı devletlerinde süregelen bu anlayışın temelinde ırk ve sınıf tartışmalarının yattığı şüphesiz bir gerçektir. Bu bağlamda, “örnek göçmenlik/azınlık” (model minority) anlayışı toplumsal ve politik anlamda da yer edindiği görülmektedir.

“

İngiliz toplumu karakter olarak Beyaz üstünlükçü tavrını korurken, commonwealth ile etnik azınlıkların da katkılarını dahil ederek onları toplumun merkezine yerleştiriyor gibi görünmektedir.

”

Ülkeye gelen göçmenlerin, becerilerine/başarılarına dayanan hiyerarşik bir sisteme tabi olmaları ve elbette beyaz, üniversite eğitimi görmüş ve bir İngiliz kadar iyi İngilizce konuşabilmeleri örnek azınlık/göçmenlik algısına onları daha çok yakınlaştırmaktadır. Bu noktada örnek olarak, Ukraynalı göçmenlerin İngiltere toplumuna dahil edilme süreci savaştan kaçmış Afganistanlı, Suriyeli veyahut Somalili diğer göçmenlerden daha kolay gerçekleştiği verilebilir (Kirk, 2022). Ek olarak, hegemonik beyazlık bağlamında kurulan bu hiyerarşide sosyal muhafazakarlığa ve beyaz Protestan çalışma ahlakına bağlılık da örnek azınlık için önemli bir kriterdir. Rishi Sunak ve Braverman gibi siyasetçiler bu kritere uyararak bir nevi ödüllendirilmişlerdir (Begum vd., 2023).

Hint kökenli eski İçişleri Bakanı Braverman iktidardaki Muhafazakâr Partinin yürüttüğü göç karşıtı politikaların ırkçılıkla alakalı olmadığını, aksine bunun İngiliz “ulusal” karakterini tehdit eden göçmen “istilasına” karşı sınırları korumaya yönelik olduğunu vurgulasa da yapılan çalışmalar bunun tam tersini göstermektedir (“Suella Braverman’s most controversial quotes”, 2023). İngiltere toplumunda göçün hâlâ ırk ve ırkçılıkla alakalı olduğu ve günümüzde dahi Birleşik Krallık’ta doğan ve vatandaş olan etnik azınlık mensuplarının bile göç tartışmalarının odağından kurtulamadığı bilinmektedir. Katı göç politikaları, azınlıklara yönelik sürdürülen görünür-görünmez günlük yaşam pratikleri ve göçmen karşıtı dilin kullanılması başta kayıt dışı göçmenler olmak üzere tüm etnik azınlıklara içine alan bir süreci kapsamaktadır (Khan ve Weekes-Bernard, 2015). Bu durum çeşitliliğin ve farklılığın oldukça fazla olduğu İngiliz toplumunda görülmesi, var olan tartışmaların canlılığını da korumaktadır.

Bu yolla, etnik azınlıkların İngiltere’nin göçmen karşıtı ve ırk-sonrası söylem ve aksiyonlarını destekleyerek, Beyaz Muhafazakâr elit tabakayla bütünleşmesi ve siyasi olarak önemli pozisyonlar elde etmesine olanak sağlamaktadır. Bu durum bir yandan göçmenliğin İngiliz toplumunda meydana getirdiği olumsuz çağrışımları egale edip etnik azınlık siyasetçilerin

dışlanmasını ve ötekileştirmesini önlerken öte yandan Britanya ulus anlayışının yeniden yapılandırılması ve commonwealth kavramını daha da önemli hale getirmektedir. Böylelikle, İngiliz toplumu karakter olarak Beyaz üstünlükçü tavrını korurken, commonwealth ile etnik azınlıkların da katkılarını dahil ederek onları toplumun merkezine yerleştiriyor gibi görünmektedir. Sonuç olarak, İngiliz siyasetinin bu karmaşık yapısını değerlendirdiğimizde göçmen ailelerden gelen siyasetçilerin neden göç karşıtı politikaların ateşli birer temsilcileri olduğunu görebilmekteyiz.

Kaynakça

- Commonwealth. (2024, Mart). Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/Commonwealth-association-of-states> adresinden erişilmiştir.
- British PM Sunak defends plan to send asylum seekers to Rwanda. (Aralık, 2023). Aljazeera. <https://www.aljazeera.com/news/2023/12/7/british-pm-sunak-defends-plan-to-send-asylum-seekers-to-rwanda> adresinden erişilmiştir.
- Eyerman, R. (1981). False consciousness and ideology in Marxist theory. *Acta Sociologica*, 24(1/2), 43-56.
- Khan, O. & Weekes-Bernard, D. (2015). This is still about us: Why ethnic minorities see immigration differently. *The Runnymede Report on Race and Immigration*, 41.
- Kirk, I. (2022, Temmuz). Are attitudes to Ukrainian refugees unique? YouGov UK. <https://yougov.co.uk/politics/articles/43122-are-attitudes-ukrainian-refugees-unique> adresinden erişilmiştir.
- Saini, R., Bankole, M. & Begum, N. (2023). The 2022 conservative leadership campaign and post-racial gatekeeping. *Race & Class*, 65(2), 55-74.
- Suella Braverman’s most controversial quotes - from immigrant ‘invasions’ to the ‘wokerati’. (Mayıs, 2023). Independent. <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/suella-braverman-controversial-quotes-migrants-woke-b2339097.html> adresinden erişilmiştir.
- Tory minister Kemi Badenoch pushes Sunak for ‘much, much tougher’ immigration measures. (Kasım, 2023). Independent. <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/rishi-sunak-immigration-kemi-badenoch-b2454083.html> adresinden erişilmiştir.
- Walsh, J. & Ferazzoli, M.T. (2023). The colonised self: The politics of UK asylum practices, and the embodiment of colonial power in lived experience. *Soc. Sci.* 12(7), 382.